

Таким чином, синергетичний підхід у досягненні сталого розвитку підприємства проявляється як резонансний вплив керуючої субсистеми управління підприємством на механізми його внутрішньої самоорганізації та самодезорганізації на основі послаблення відповідних зворотних зв'язків, які нейтралізують загрози та активізують можливості, шляхом утилізації ентропії і перетворення її на синергію (створення позитивного синергетичного ефекту та нівелювання негативного синергетичного ефекту) з метою підтримання динамічного розвитку підприємства як економічної системи в сучасних умовах.

Тобто, філософія синергетичного управління сталого розвитку підприємства повинна виходити із того, що вірно підібране фінансове забезпечення є не тільки найбільш цінним ресурсом підприємства, але й найбільш адаптивним і негентропічним (можуть протистояти хаосу, якщо володіють інформацією та рухаються вздовж «бажаного» аттрактора). Завдяки цьому підприємство здатне підтримувати динамічну рівновагу і зберігати керованість в умовах впливу ендогенних та екзогенних загроз, часових обмежень і дефіциту інших видів ресурсів.

Література:

1. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.

2. Корчевська Л.О. Синергетичний підхід до управління економічною безпекою підприємства / Л.О. Корчевська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – Випуск 1 (47). Т. 2, 2016 – С. 311-315.

ДЕРЖАВНІ БАНКИ ЯК ЯДРО БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОЩАДБАНКУ»)

Журавльова Т.О.

кандидат економічних наук, професор, завідувач
кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Ткач О.В.

студентка 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, країна

Державні банки формують ядро банківської системи України та виконують важливу стабілізаційну роль, особливо під час криз. До фінансової кризи 2008—2010 рр. державні системні банки в Україні розвивались як універсальні, при цьому прискореними темпами зростав роздрібний бізнес (залучення коштів і кредитування населення). Після кризи спостерігається згортання кредитної активності державних банків, і роздрібний сегмент бізнесу стає переважно постачальником ресурсів. Окрім того, проблеми циклічної рентабельності, зумовлені низькими процентними ставками, стимулюють банки до диверсифікації джерел доходів, зокрема за рахунок збільшення частки комісійних доходів [2, с. 15].

Для державного банківського сектору початково були визначені завдання по сприянню економічному розвитку, в тому числі за рахунок підтримки експортно-імпоротної діяльності підприємств та гарантування вкладів населення.

Для вирішення спеціальних завдань були створені функціональні банки, один з яких, Ощадбанк, який розвивався як універсальна банківська установа, що працювала у всіх сегментах та секторах економіки України. Ощадбанк мав можливість надавати великі за розміром позики юридичним особам. Однак, протягом 2014-2015 років діяльність банку носила збитковий характер. Значну частку у кредитних портфелях банку (як і в цілому по банківській системі) становили кредити низької категорії якості [1, с. 4].

Для розв'язання питань стратегічного розвитку банків у травні 2015 р. створена спеціальна робоча група, до складу якої увійшли представники державних банків, Міністерства фінансів України, Національного банку України та міжнародних організацій. Був створений стратегічний план на 2015–2017 рр.

Сьогодні Ощадбанк – є символом стабільності та надійності. За основними показниками своєї діяльності входить у трійку лідерів вітчизняного банківського ринку, він єдиний серед українських банків, який має закріплену законом державну гарантію збереження вкладів громадян та їх видачі за першою вимогою.

За роки свого існування Ощадбанк завоював репутацію бездоганного ділового партнера, який спроможний виконувати взяті на себе зобов'язання незалежно від впливу зовнішніх або внутрішніх факторів.

Нова стратегія розвитку державних банків визначила, який вплив на економіку вони повинні здійснювати, яку частку ринку займати та що треба змінити в корпоративному управлінні для підвищення їх ефективності [3, с. 113].

На прикладі Ощадбанку його стратегічний план включає посилення системи управління ризиками, оптимізацію банківських технологій і продуктів, зміцнення IT-інфраструктури, запобігання потенційному погіршенню або застою в українській економіці. Крім того, там прописані додаткові цілі, такі як поліпшення відносин із клієнтами, охоплення їх послугами банку, а також створення підґрунтя для стійкого розвитку.

Для забезпечення кращої внутрішньої ефективності Ощадбанк має на меті підвищити операційну ефективність за рахунок оптимізації продажів і системи мотивації фронт-офісу. До його намірів також входять: вивчення питання реорганізації мережі філій і регіональних відділень; централізація певних функцій, зокрема звітності й контролю, де це можливо; впровадження передової практики з управління ризиками та стягнення заборгованості [2, с. 17].

Правління ПАТ «Ощадбанку» одностайно втілює стратегічний план та схвалює послідовну позицію щодо реформування системи корпоративного управління.

Запровадження урядом як власником державних банків кращих міжнародних практик та принципів корпоративного управління є беззаперечним доказом наміру забезпечити прозорість, економічну ефективність та політичну незалежність державних банків.

Протягом останнього року команда ПАТ «Ощадбанку» активно реалізує стратегію розвитку, розроблену правлінням спільно з однією з провідних аудиторських компаній – PWC, мета якої – масштабна модернізація, а саме:

- 1) помірне розширення корпоративного сегмента бізнесу банку;
- 2) збереження ресурсної бази за роздрібним бізнесом;
- 3) перегляд політики капітальних вкладень;
- 4) підвищення ефективності за рахунок зниження витрат, централізації, систематизації та оптимізації основних бізнес-процесів;
- 5) удосконалення методів роботи щодо стягнення заборгованості;
- 6) оптимізація оцінки ризиків і управління ними [2, с. 19].

Також, Ощадбанк надає повний спектр банківських послуг корпоративним клієнтам (рахунки, кредити, овердрафт, револьверні кредитні лінії, гарантії, векселі, валютні операції, акредитиви, операції з цінними паперами, розрахунково-касові операції та інкасація, консультаційні послуги, що є допоміжними відносно кредитування).

Політика банку у свою чергу передбачає сприяння малим і середнім підприємствам та реалізацію різних кредитних програм держави. Казначейський бізнес Ощадбанку складається з операцій із цінними паперами й тих, що проводяться на міжбанківському ринку. Банк є ключовим оператором на міжбанківському ринку: у 2015 р. він мав генеральні угоди з 42 вітчизняними та 33 іноземними банками [5].

Для державних банків характерна вкрай висока концентрація позичальників. Зокрема, на 30 червня 2015 р. загальна сума кредитів, наданих Ощадбанком десяти найбільшим позичальникам чи їх групам, становила 57,25 млрд грн, або 57 % сукупного кредитного портфеля банку (на 31 грудня 2014 р. – 54,23 млрд грн, або 58 %) [2, с. 27].

В наш час в умовах сучасної кризи та нестабільності деяких комерційних банків збільшилася довіра населення до Державного ощадного банку. Банк володіє значним економічним потенціалом і спроможний зміцнити свої позиції на ринку банківських послуг.

У деяких аспектах державні банки виконують унікальну місію охоплення фінансовим сервісом населення. Зокрема, Ощадбанк присутній там, де комерційним банкам бути не цікаво через економічну неефективність.

Ощадбанк орієнтований на підтримку тісної співпраці з державою та державними підприємствами, котрі мають стратегічне значення для економіки країни, він реалізує різні державні програми компенсацій і виплат, наприклад програму компенсації громадянам України за втрату грошових заощаджень в Ощадбанку в УРСР за рахунок державного бюджету. Банк також виступає в ролі фінансового агента держави в обслуговуванні Пенсійного фонду України та підтримує розрахункові рахунки.

Література:

1. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору / М-во фінансів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: file:///F:/SOB_strategy_01-15_11022016.pdf
2. Любіч О.О. Аналіз бізнес-моделі державних банків в Україні. / О.О. Любіч, Г.П. Бортніков, Г.О. Панасенко // Фінанси України. — 2016. — №10 — с.7-38.
3. Любіч О. О. Державні банки в Україні: стратегія розвитку / О.О. Любіч // Фінанси України. — 2015. — № 11. — с. 113-127
4. Офіційний сайт ПАТ «Ощадбанк». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua>
5. Офіційний сайт ПАТ «Ощадбанк». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua/press-service/news/4333159/>
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. - № 5-6. - Ст. 30.
7. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. - № 29. - Ст. 238.